

Vudu Popaj

OD POJASA NANIŽE

Priče iz vizure mornara – vizionara bez vize

Laguna

Copyright © 2008 Radenko Stojanović

Copyright © 2008 ovog izdanja LAGUNA

Edicija Meridijan
Knjiga 16

Uputstvo autora:
Ako negde zapne, samo nastavi da
čitaš ... i doći ćeš do odgovora.

NA MASNOM VETRU

Te 1993. godine na svojoj kartonskoj tezgi držao sam najrazličitije proizvode: ruske raspadajuće cigarete, rumunске paste za zube, domaća jaja, italijanske ženske čarape, sveske i olovke... Tome sam dodao i ponešto od polovnih stvari iz kuće. Sve bi to bilo daleko isplativije da sam imao krupniju i skuplju robu. Ovako, vrtoglava inflacija mi je sve obezvređila. Na to se nakalemio i razvod sa ženom. Moja, ničim izazvana, žena podlegla je nevidljivim visinama. Spandala se sa pasioniranim alpinistom koji će se danas, sutra strmeknuti sa planine ili ostati zatrpan pod smetom, ostavivši je samu sa decom... Mislim da je s tim tipom dostigla vrh svoje neozbiljnosti. Mislim, šta reći... Ako je toliko poludela da deli sudbinu sa kamikazom, i prenebregne sigurnost vlastite dece, neka ide bestraga. Ionako nam je seks bio sve ređi, jer su nas njeni roditelji

ometali čim počnemo s tim. Matorci nikad nisu aminovali našu vezu, samo su je potkopavali. Radili su na tome da nas dovedu do neodrživog stanja. Najteže mi je bilo da se, posle svega što se odigralo, pomirim sa činjenicom da će moja deca živeti sa dudukom. Pardon, sa dva. Zato sam im na venčanju napravio zvrčku. Platilo sam jednog mečkara da čeka svatove kad izađu sa ceremonije. Videvši mečku, svi su se razbežali.

Uistinu me više ništa nije moglo odobrovoljiti jer sam tonuo sve dublje u svojoj patnji za porodicom, a moje sitno švercovanje je počelo da liči na opasnu pustolovinu pošto sam u potrazi za robom prevaljivao sve veće razdaljine. Često sam se nalazio u šinobusu prepunom švercera, koji je mileo kroz vojvođansku ravnicu, gde se jedva moglo disati, samo što nije bilo Indijanaca na konjima da nas napadnu i preotmu nam robu. Ali zato je bilo problema sa našom policijom koja je upadala dok voz stoji u stanicama i sve pretresala. Za vreme jednog od pretresa, navodno ožednevši, sklonio sam se sa stvarima kod neke babe. Za mnom je dotrčao jedan od putnika i videvši šta radim pokušao da učini isto, ali baba ga nije primila u kuću pa sam i ja stao na njenu stranu. Ipak, reko sam mu da može da ostavi svoju torbu ako mu to nešto znači. U torbi sam posle, između ostalog, našao pečeno pile i odmah ga pojeo. Kad je pretres voza prošao, vratio sam mu torbu bez pileta i nastavio putovanje kao da se ništa nije desilo. To je bio potez predatora, ali tako se nije moglo dalje u životu.

Jedne noći, ubijajući svoju samoću i nemaštinu, na televiziji sam gledao dokumentarac o mađarskim selima i

zaključio da bi se tamo uz smeštaj i dobru klopnu moglo profitirati. Takođe, u vestima sam čuo da će za dva dana Mađari uvesti Srbiji plaćanje carinske takse u iznosu od deset nemačkih maraka po putniku. Pun samopouzdanja krenuo sam u obećanu zemlju Mađarsku već sutradan kako bih uhvatio „zadnji voz“. Kupio sam voznu kartu i još su mi preostale dve marke, tek da ne budem praznog džepa. Moja ideja o silasku u prvom mađarskom selu odmah je otpala jer sam putovao vozom koji nije stajao nigde do Budimpešte. Morao sam da se krijem od kontrolora jer bi me naterali da doplatim kartu, a toliko para nisam imao. Nagovorio sam jednu Novosađanku da bude sa mnom u WC-u:

„Kad kontrola naiđe, ti molim te, izađi, a ja ću ostati unutra neopažen i nekažnjen.“

Iako sam je zbrzao, devojka se nije dala zbuniti. Umesto da bude saučesnik u toj nebuloznoj operaciji, dala mi je pare da doplatim kartu. Prošvercova sam se, a taj novac stavio u štek. Voz je prispeo na stanicu u Budimpešti negde oko ponoći. Napolju ciča zima. Budući da nisam planirao da se nađem u velikom gradu, morao sam hitro i pronicljivo da reagujem. Presretao sam malobrojne ljude, mlatarao rukama, gakao da u mojoj zemlji besni rat, da nemam nigde da spavam ni šta da jedem... Znao sam da će mi teško poverovati ako svoj bedak bar malo ne napumpam. Od nekog crtača grafita saznao sam za „vagone“, prihvatni centar za beskućnike koje finansira poznati sveštenik katoličke crkve. To su bila spavaća kola starog voza sa oznakom Crvenog krsta. U njima se moglo samo jednom noćiti, ali i to je vredelo za početak. To je bila smejurija, samo što

sam izašao iz voza, a ja tražim vagone. Posle dužeg tuma- ranja po budimpeštanskim ulicama koje su se caklile pod snegom i sporazumevanja na raznim jezicima, našao sam se pred tim famoznim, ledom okovanim vagonima. Svi u mraku sem jednog. Bio je to prijemni vagon, ali vrata na njemu behu zamandaljena. Dahom sam otopio led sa prozora i ugledao dva Mađara kako igraju šah. Lupao sam, ali me nisu čuli jer su slušali radio. Bio sam prinuđen da cvokoćem na mrazu dok jedan od njih nije izašao da piša. Prelistao mi je pasoš, navukao pantalone i upitao zašto se nisam opredelio za Grčku* jer svi Srbi uglavnom odlaze tamo. Rekoh mu da je sa našom prosečnom platom takav poduhvat neizvodljiv. Coktao je i mantao glavom, ali me pustio unutra. Dao mi je sendvič s podrikušom i otpratio me do vagona punog klošara. Bilo je oko tri ujutru. Popeo sam se na krevet i štrbnuo sendvič, ali mi se ubrzo smučilo jer su u tom skućenom prostoru zaprdeli sa svih strana. Toliko su se osećali da im ni balsamovanje ne bi pomoglo. Čim je svanulo, ona dvojica su nas pištaljka probudili, dali nam opet po sendvič u ruke i pokazali da izađemo. Svi su izmiledi i žustro nekuda pošli, tačno znajući gde će, a ja sam bazao kroz neke sporedne uličice i skidao snežne krpe koje su mi se lepile za facu, sve dok se nisam skrasio u metro-stanici. Tu sam se zavukao između zida i jednog reda stolica. Probadalo me i žuljalo sa svih strana kao da me neko prikleštio u stegu, pa zavrće. Taman kad sam se tako spljošten utoplilo i zaspao, naiđe neki brkati rmpali-

* Što sam kasnije i učinio. Vidi priču *Ikona*.

ja i stade da me izvlači odatle. Shvatih da sam nepoželjan. Zatim sam se našao u jednom domu zdravlja. Dremao sam na stolici i prebrojavao tragove cipela na masnoj cokli zida, dok nisu ukopčali da ne čekam na pregled. Uzgred, tu sam navatao gripčinu koja me satirala sledećih dvadeset dana.

Vratio sam se do one metro-stanice i kupio veliku koka- kolu i keks, seo na klupu i mozgao kuda i kako. Prišle su mi dve mlađahne Mađarice i počele da se umiljavaju. Prva beše zdepasta i puna masnica, a druga mršavica koju je sve vreme spopadao kašalj. Malo-malo pa su se nešto keserile i domundavale. Razabrao sam samo da žele da popuše i popiju i da me porede sa Rokijem iz istoimenog filma. Nešto im se dopalo kod mene. Godilo mi je to opuštanje u toploj stanici metroa.

Povele su me do jedne zgrade u predgrađu. Sišli smo u ledenu, oskudnu sobicu u suterenu. Natočile su plastične dvolitarske boce vrućom vodom iz starog bojlera, stavile ih na krevet i prekrile ćebetom. Kad se krevet zagrejava debela se skinula pokazujući mi da i ja to učinim. Zatim smo se povatali. Ljubila me jako, divljački, dodirujući pritom svoje orošeno međunožje. Malo zatim se zavukla pod ćebe i krenula da se guzi i njiše među vrelim bocama. Posle nekoliko minuta izvrnula se na leđa i pozvala me u „vruće gnezdašće“. Šta da vam kažem, bilo je nemoguće odoleti. Roki je morao da raznese tu pohotnu neman od 130 kila mesa. Mršavica ne htede ni da bekne. Samo je kijala i virvirkala. Tokom drndanja sa debelom, čuo sam nekoliko njenih piskavih ispridaka, ali i zveckanje moja dva metalna

novčića. E kakva sam dileja, tek sam tad skapirao da me mršava pelješi i da sve vreme imam posla sa najobičnijim fuksicama koje ne umeju da mi objasne da se bave prodajom ljubavi. Mršava je novčiće smandrljala u rukavicu i iskrala se napolje. Pustio sam je da odradi svoje dok sam ja završavao sa debelom. Sačekao sam kradljivicu, zgrabio je za jaknu, podigao uvis i zapretio da ću je odvesti u policiju ako mi ne vrati novac. Odvela me do cigle ispod koje je sakrila plen. Uzeo sam natrag moja dva dragocena novčića, obukao se i nastavio da giljam po kijametu. Iz jednog od gradskih klubova čuo sam poznatu pesmu grupe *Faith No More*. Zastao sam i počeo da pevušim...*Close one eye, just walk on by...* Pred klubom stajahu rokeri koji su cirkali ukrug. Zanimalo ih je čija je to pesma i da li će kasnije biti nekog koncerta. To su me prvo upitali na mađarskom, a onda videvši da mi je jezik nepoznat predoše na engleski. Rekao sam da nisam u toku, ništa ne znam o koncertu, da sam slučajno naišao na klub i da bih voleo da se ufuram kad bih imao kintu. Zagotovili su me i uveli unutra. Častili me i pićem. Jedan od njih je kroz razgovor spomenuo Dom za beskućnike u kome se može ostati do nedelju dana i ja sam to uteferio u blokče. Svi su bili Mađari, sem dvojice Austrijanaca kojima sam za dvadeset dolara prodao raritet – našu čuvenu inflatornu novčanicu sa pišljivih desetaka nula. Tad sam se setio da u rancu imam i jedan od ruskih proizvoda iz moje šverc avanture, ludu stvar koja je istovremeno služila za češljanje, otvaranje zapušača, obuvanje, a i kao kašika za ručavanje. Poneo sam je zlu ne trebalo, ali je Austrijanac i to otkupio za čitavih 50 dolara! I to nije

kraj... Raspoložena ekipa je finansirala i moje jahanje električnog bika. Iako je reč o rok klubu, enterijer me malo podsetio na onaj ispod svadbarske šatre, sa sve sijalicama koje vise na metar dugačkom kablju i dugačkim stolovima i belim stolnjacima. U glavnoj ulozi su bili crnci i guzate Mađarice. Svojim debelim ustima crnje mogu u jednom dahu da sprže cigaretu, a onda samo otresu pepeo i bace pikavac. Bili su ekstra opušteni u zezanju s Mađaricama. One su se, evidentno, palile na crnce a ovi su to maksimalno koristili, đuskali i obrtali ih oko sebe kao od šale, pljaskali po guzici i dogovarali se s osmehom na licu ko će koju da preuzme. Sve u svemu, zabavno je bilo te noći. Samo nisam mogao da prežalim što od kuće ne ponesoh kamaru tih bezvrednih dinara da ih sve utrapim Austrijancima. Čim je svanulo, procunjao sam okolo i našao taj Dom za beskućnike.

Dok sam se prijavljivao na šalteru, nakačio mi se Boris, Hrvat iz Ade. On je tu noćivao čekajući da mu neki Žika Burma isposluje tranzitnu vizu, kako bi stigao do Austrije gde je trebalo da se zaposli kao radnik obezbeđenja. Na prvi pogled zamlatan do pupinog crevca, žgoljav, razrok, razbarušene kose i ušiju poput propelera... Setih se da u Adi imam rođaka, ali ga nisam uzimao u usta, iz predostrožnosti, jer sam primetio da je u razgovoru sa mnom vrlo površan. Boris se razmetao, trošio je lovnu na svakom ćošku. Predlagao je da se udružimo u potrazi za poslom jer on ima dovoljno deviza za obojicu a ja znam engleski. Složio sam se. Tako naiđosmo na piceriju koja je tražila radnike, ali nisu smeli da nas prime bez dozvole, a nju smo

mogli da pribavimo samo uz saglasnost gazdarice. Međutim, godišnjica muževljeve smrti i obaveze u piceriji osujetili su gospu da pođe s nama kako bi dala izjavu u policiji. A možda nije ni htela kad je čula odakle smo. Vrteli smo se u začaranom krugu i ta je kombinacija propala. Onda su nas ljudi uputili da se raspitamo u srpskoj školi. Kakva crna škola?! Upali smo pravo u katoličku crkvu gde nas je dočekaio izvesni fratar Ive. Zbog aktuelne krizne situacije u Jugi, našli smo se u vrlo nezavidnom položaju. Boris je fratra složio priču da smo iz Mostara, da su nam muslimani uništili kuće, itd... I Fra Ive je uposlio kuvarice da nam serviraju klopnu, dao nam po trideset maraka i otišao da pozove ambasadu kako bi nam urgirao oko posla. Boris se zezao, kao: „Ma šta nas briga, poslaće nas u Hrvatsku i dobićemo stanove namenjene izbeglicama.“ Ali kada sam ga podsetio čije pasoše imamo, htela da povraća. Na brzinu smo smislili plan za evakuaciju. Pasoše smo odmah sakrili ispod umetka u patikama. Ždrali smo halapljivo kao da nismo videli hranu u životu, iako smo se natovili pre toga. Boris je celu facu umazao paradajz sosom. Razmišljao sam o tome koliko je velika odgovornost biti klošar u šta ljudi koji to nisu iskusili ne mogu da proniknu. Vidno zadovoljan što nas vidi namirene, fra Ive se izvinjavao što hrvatska ambasada ne može da nam pomogne, dodavši da bi, svakako, trebalo da se prijavimo kod njih sa pasošima i sačekamo dok se ne ukaže prva prilika za posao. Izmislili smo da idemo po pasoše koji su nam ostali na stanici zajedno sa stvarima i šmugnuli. Koji dan kasnije besplatno smo se oblokali i u restoranu sinagoge, no tada smo

stvarno bili gladni. Uzeli smo da kusamo čorbuljak, ali su nam signalizirali da pre nego što omastimo brke moramo staviti na glavu njihovu građansku kapicu – kipu. Nikakav problem... Boris je pokupio nečije kapice sa čiviluka. Turili smo ih na glave i zaveslali kašikama još brže. Nismo zaobišli ni mađarsku crkvu, gde se za ručak šeni u redu više od sat vremena i još toliko dok se čita molitva. To nas je poprilično utuklo, pogotovo što nismo znali ni reč mađarskog... Jedno je sigurno – u Budimpešti je nemoguće ostati gladan. Postoji i terenska služba koja opskrbljuje socijalu po gradu. Obroci se dele na svakoj od četiri železničke stanice. Tu smo se videli sa Žikom koji je obećao Borisu da će mu viza ubrzo biti gotova. Stajali smo sva trojica u redu, više puta, da uzmemo i „za poneti“. Jedan od aktivista službe nas je najljubavnije zamolio da to ne radimo zbog ostalih koji treba da prime svoje sledovanje, nego da odemo metroom do sledeće stanice gde se dvadeset minuta kasnije takođe deli hrana. I tako od stanice do stanice, od kazana do kazana, od crkve do crkve, stvarali smo zalihe i opstajali u nadi da ćemo ostvariti svoje zamisli.

Otkrili smo još jedno prihvatilište. To je bio *Otolom*. Na svetlećoj tabli sa istoimenim nazivom bile su nacrtane dve šake skupljene oko sveće koja ih greje. Iza tog simbola krilo se nezamenljivo utočište za gradsku gologuziju. Tu smo imali spavaonicu sa udobnim krevetima, TV salu, sto za stoni tenis, restoran i ogromno kupatilo sa malom već-mašinom hajdu, koju smo upotrebljavali naizmenično. Bilo je to pravo begovanje. Napolju debeli minus, a unutra pretoplo, možeš da šetaš u šortsu i majci. Jedino

čega smo se morali pridržavati bilo je da uđemo u *Otolom* pre 19 časova. Zato smo se od noćnog života odmah oprostili. Ali to nam je nadomestio deran po imenu Ištvan, koji se dosađivao u svojoj kancelariji dežurajući noću, pa nam je dopustio da s njim igramo igrice kad god poželimo. Najviše smo se primili na igricu u kojoj, vozeći bicikl u oivičenom prostoru, treba da zgaziš što veći broj buba koje su ličile na ventilatore i tako se vrtele. Pored ostalog, on je bio zadužen i za izdavanje odeće i obuće. Rovareći po hrpi polovnih, ali očuvanih stvari, našao sam božanstvenu plavu poštarsku vindjaknu sa krznenom postavom. Savršeno mi je stajala, kao da je bila skrojena za mene. Ali neko je ošacovao da je krijem pod dušekom i maznuo je dok sam bio na stonom tenisu.

Dani su prolazili... Tragajući za poslom Boris i ja smo kupovali i mađarske novine sa oglasima. Ištvan nam se našao, mada smo i sami dešifrovali pojedine oglase. U jednom od takvih uočili smo poznatu reč – cirkus. Posao u cirkusu, pa to je fenomenalno, pomislili smo. Istog dana smo se našli u areni gde sam oglas pokazao artistima. Odveli su nas do sklepane barake pored cirkusa. Tamo je sedeo dežmekasti poslodavac kome su kandisale čarape, ali je tečno govorio engleski. Rekli smo mu da smo spremni da radimo bilo šta. Grohotom se nasmejao. Potom je u onom istom oglasu podvukao reč striptizeta! Opčinjeni cirkusom, samo smo ovlaš pogledali oglas tako da nismo obratili pažnju na tu reč. Tražili su striptizete, a ne radnike u cirkusu. Cirkus je bio samo orjentir da ljudi lakše nađu agenciju. Obećali smo da ćemo opet doći kad nađemo odgovarajuće brushal-

tere. Bili su to trenuci za pamćenje. Mogli smo tada i neke ženske da nabacimo, da ih glupson Boris nije, raspitujući se za cirkus, prepadao dok slušaju vokmen. Dečko je bio operisan od zavodjenja. Više ga je privlačio *Peep show*. Kad je prvi put ubacio novčić za devojkicu pod brojem sedam, otkinuo je na nju i stalno ubacivao na taj broj, ali se uvek pojavljivala druga jer to nije imalo veze sa brojem. Potišten zbog svoje gluposti, šarao je ubrzano zrikavim očima, a uz to ga i štucavica napade. Hteo sam da riknem od smeha. Dok je Boris tražio svoju muziku po *peep show* kabinama meni se po glavi vrtela žonglerka iz Ukrajine sa kojom sam očijukao u cirkusu. Morao sam da se upoznam s njom. I tako odosmo na predstavu i nađosmo je pred početak, ali ona beše u „cirkuskom braku“ s krotiteljem lavova sa kojim nije bilo šale. Što se same predstave tiče, bilo je tragikomično. Ukratko: bosoglavi klovn veteran se, bodren frenetičnim aplauzima posetilaca, naglavce pretumbavao bezmalo 45 minuta. Krotitelju je ispao štap, pa je bežao od lavova. Najzad, Ukrajinka odskoči sa grede koju su držala dva momka i promašivši u doskoku, pade na držača. Tu priskoči treći momak, uze je u naručje i postavi opet na gredu. Gledaoci više nisu umeli da prosude da li je to tačka, kiks ili šala. Sve je neodoljivo podsećalo na doživljaje sirotog Tronda Ropa.*

Jedne večeri na TV-u u *Otolomu* videh one vagone sa crvenim krstom i sveštenika dobrotvora o kojem su mi pričali. Nisam samo ja „video duha“. Odjednom su listom

* Vidi – pročitaj Popajev roman *Razglednice iz bumeranga...* Ako imaš kad.

svi klošari iz doma spontano aplaudirali tom čikici. Još jedan trenutak za pamćenje, ali naše radovanje je jenjavalo jer smo se ispucali s lovom. Počeli smo zato da radimo za Žiku. Preveslavali smo papane koji su čekali u redu pred ambasadam. Glumili smo slučajan susret. Ja sam bio paćenik kome gori pod nogama, a Boris bi mi se našao u nevolji izgovarajući hvalospeve o svemoćnom Žiki koji mu je sve oko vize završio dok Žika gulanfer nije zdipio peneze i nestao bez traga. Mogli smo još i da dobijemo po tamburi jer smo navukli gnev lakoverne mase. Kola su krenula nizbrdo...

Pojavilo se i misteriozno zlato koje je Boris sve vreme krio od mene. Na pitanje odakle mu, ostao je nedorečen. Samo je rekao da je nasleđeno i da moramo što pre naći kupca. Počeo sam da uviđam da u stvari ne znam ništa o tom čoveku. Možda je došlo vreme da otkačim prikolicu i da se izvučem iz svega. Boris je izgleda namirisao da mu izmičem. Svaki čas je dlanovima trljao kolena sve jače a u isto vreme bi se i stresao, što je objašnjavao hladnoćom. Prenos atletskog mitinga koji smo gledali na *Eurosportu* samo mu je dodatno podizao adrenalin. Brzo hodanje je ljutito nazivao pederskim sportom, a hodače dupedavcima. Zbog znanja jezika, ja sam mu bio potreban više nego ikad da bi nekom prodao zlato. Na jednom šetalištu smo razvezli priču s crnjom koji je radio kao sendvičmen, ali je bio upućen i u „crno tržište“. Rekao je da će pronaći kupca za zlato i posavetovao nas kako da dođemo do papira koji je preduslov za radnu dozvolu. Morali smo da štekujemo zlato i pasoše i da se namerno montiramo na nekoj loka-

ciji gde murija obrađuje došljake. Predstavili bismo se kao muslimani iz Bosne, a kao takvi bili bismo zadržani nedeljnu dana u kampu za izbeglice. Nakon toga bismo najnormalnije priskrbili čagu sa kojom se može legalno šljakati. Odobravao sam crnčevu šemu. Na kraju krajeva, zbog šljake sam i došao u Mađarsku. Gacali smo po bljuzgavici i diskutovali o tome što nam je rečeno. Boris je negodovao. Nije ga zainteresovao ni crnja, ni njegov predlog. Kupio je kafu koju je iz drhtave ruke srkutao u hodu. Seli smo na klupu u metro-stanici gde su mi se nabacivale one dve fufe. Povileneli drug Hrvat mi je više puta rekao da ga sve to oko papira zatuplja i da mu je nezamislivo da negde krije svoje zlato. „Šta si se utronjao?“, upitao sam. „Ne misliš valjda da bih ti digao zlato? Pa do sada sam sto puta mogao to da uradim. Uostalom, ako sumnjaš u mene, ja ću ostati ovde, a ti ga sakrij gde god hoćeš, pa se vrati.“ Nije trebalo to da mu kažem jer je totalno odlepio. Uzevši zlato, svom silinom ga zakuca u kantu za smeće. „Šta radiš to budalo? Vadi to zlato pa da hvatamo šturu!“, proškrgutao sam kroz zube. Naišao je pandur. Mislio sam da je video šta smo uradili, ali nam je samo prigovorio što pušimo u metro-stanici i udaljio se. Odahnuo sam... ali zakratko. U sveopštoj zbrci pojavio se neki mufljuz. Preturao je po kanti i iz nje iskopao zlato. Za tren oka je digao dževu, cela stanica je bila na nogama. Boris se bacio na njega u pokušaju da izboksuje izgubljeno zlato, međutim čovek se oteo i jurnuo ka izlazu gde je stajao onaj pandur. Dok su se oni objašnjavali, izbezumljeni Boris me povukao sa sobom u voz kojim smo utekli odatle. Njegovi postupci u vezi s tim zlatom bili su

veoma čudni. Prvo ga je čuvao kao oči u glavi, a onda sebi dozvolio da ga naočigled svih baci u kantu i da ga se tako lako odrekne. Taj klippan je zasigurno nešto mutio. Morao sam isterati istinu na čistac, čije je zlato, šta on stvarno radi u Budimpešti i sve ostalo. Negirao je da zlato pripada ikom drugom osim njemu, ponavljajući onu priču o nasledstvu. Zavrtao sam mu ruku dok ga nisam prisilio da propeva. Klupko se odmotalo. Boris je isprangijao nekog bogataša, drpio zlato i prebegao u Mađarsku. Lunjao je po selima i spavao po ambarima dok se nije domogao Budimpešte. Dok je, bez uvijanja, o svemu tome pričao, bio je dezorientisan i tenzičan. Krv mu je linula iz nosa, a glava pucala od bola. Nisam imao srca da ga ostavim u takvom stanju. Navraćao sam ga da odemo do *Otoloma*, gde ćemo hladne glave prostudirati šta dalje. Ali on se tome protivio. Terao me od sebe, a ja sam uporno išao za njim kô puvanjak. Bar sam još toliko mogao da učinim za njega. Tako smo došli do jedne ulice, u blizini Trga heroja, u kojoj su se prodavali suveniri. Usledio je neočekivan obrt. Isukao je nožekanju i zapretio da će me proburaziti ako ne odstupim. Koračao je unatraske držeći nož i tako pao preko babe koja prodaje stolnjake. Videvši da je đavo odneo šalu, izgubio sam se u prvom prolazu plašeći se da me ne dovedu u vezu s njim. Odjavio sam se iz *Otoloma* i ne časeći časa napustio Budimpeštu. Ištvan mi je napakovao torbu konzervama, kobasicama i slatkišima i pozeleo srećan put kući.

* * *

Prošlo je desetak dana nakon što sam se vratio iz Mađarske. Otišao sam do Kladova da iskuliram od minulih događaja. Sedeo sam na plaži i posmatrao kolonu vojnih kamiona koja polazi u novu ratnu pustolovinu. Obliznji kafić je puštao gotivnu džezericu. Pogled mi je odlutao ka brodovima, kranovima i kućicama u brdu iznad rumunskog lučkog gradića Turn Severina. Vreme beše oblačno. Sevnuše munje i prošaraše tmurno nebo. Padoše i prve kapi kiše, tako krupne, teške... Džez je bio idealna podloga grmećim glasovima sa neba koji su se stapali sa odjekom gvožđa, izručivanog iz kranova s one strane Dunava.

CROSSOVERS

Pažnja! Ova priča je smeštena u beogradsko naselje Bežanija u vreme kada sam honorarno radio za jednu građevinsku firmu. Moj posao je bio da čuvam stan od potencijalnih uzurpatora dok se zakoniti vlasnici ne usele. To je super poslić, izležavaš se u stanu po ceo dan, a povremeno padne i žurka. Mi čuvari nismo bili naoružani, doslovno smo izigravali statiste. Ako bi neko bespravno upao u stan, po šefovoj naredbi mogli smo samo otrčati do prozora i pozvati nekog u pomoć. Osnovno je bilo da sve vreme dreždimo u stanu. Nismo smeli ni do prodavnice da odemo. Jedan matorac je tako izgubio posô, dobar deo ličnih stvari koje je doneo od kuće, a pride je batine dobio. Kad se vratio iz radnje uljezi su već zamenili bravu na vratima, a kad ih je iznervirao lupanjem, izašli su i polomili ga bejzboldkama. I nikom ništa. Čovek je osim bez posla ostao i bez zdravlja i bez žene koja ga je, sirotog, ostavila. Baš mu se nije dalo... Sreća da nije imao pištolj, možda bi se odmah i ubio.

Stanove smo obezbeđivali po dvojica. Ja sam bio zajedno sa Nikolom, izbeglicom iz hrvatskog Karlovca. Menjali smo se na dvanaest sati... Bar je tako bilo u početku.

Nikola Krkača je pre rata bio fudbaler, ne toliko dobar koliko snalažljiv, pa mu se preko nekih veza ukazala jedinstvena prilika da zaigra u renomiranom klubu iz Italije. Samo je trebalo da sa snimka jedne utakmice izdvoji svoje najbolje poteze i da im to pošalje. Ali snimak nije bio reprezentativan. Nikola je laički grešio u dodavanju, čak je i autogolove davao. Moralo se pribeći montaži. Montažer je tragao za nekim solomonskim rešenjem. I tako je presnimio samo poteze Nikolinog saigrača koji je donekle ličio na njega. Morao je, međutim, sve to i da komentariše jer na snimku nije bilo tona. Ko zna kako su Italijani reagovali na ono što su videli.

Verovatno su Nikolu otpisali, ali on je živeo u ubeđenju da mu odgovor ne stiže zbog rata koji je zadesio Jugoslaviju. Svejedno, tada je imao delikatniji zadatak – da bude borac na prvoj liniji fronta. Ponesen patriotskim osećanjima, neke odluke je donosio i na svoju ruku. Tako je jednom čuvši preko radija da rodbina pozdravlja svoje vojnike koji se nalaze u gradskom hotelu odmah okrenuo cev svoje haubice na tu stranu i počeo da buba po neprijatelju.

Posle rata su ga proglasili nepodobnim, pa je proteran iz novostvorene države. Prešao je u Srbiju dok se nemiri donekle ne slegnu. Ostavio je u Karlovcima ženu Hrvaticu i dvoje tek punoletne dece.

Posao čuvara mu je savršeno odgovarao zato što nije morao da plaća stan. Nikola je u stvari živeo u tom stanu,

a ja sam primao platu a da se, maltene, nisam ni pojavljivao na radnom mestu. Pričao je da „budži neke šeme“ kako bi se sastavio sa porodicom. Nije o tome baš mnogo pričao, a ni ja ga nisam ispitivao jer sam stekao utisak da mu je to bolna tema. Često je bio mortus pijan. Alkoholom je lečio svoju teskobu. Život mu je bio u procepu... Svi su znali da mnogo pije i ja sam ga upozoravao da pripazi na ponašanje jer može ostati bez posla. Jednom, baš kad mi se suprotstavio zbog mojih opaski o piću i počeo da nabraja koja će pića i dalje sa zadovoljstvom piti, upao je šef i sve to čuo. Ali Nikola nije snosio posledice. Valjda su se sažalili zbog njegovog tužnog izbegličkog života.

Posle dogovora sa Nikolom da ja i ne moram da dolazim na posao, bio sam slobodan kao ptica, mogao sam ladno i na letovanje da odem. O letovanju sam sve utanačio sa Maretom koga sam upoznao u gazda-Božinoj kafani. Nismo bili sigurni da li ćemo stići i do mora, ali smo za svaki slučaj poneli pasoše. Umesto vreća za spavanje uprtili smo jorgane i ćebad namotane u rolnu i privezali ih za putničke torbe. S obzirom na lepe šare na jorganima i podugačke torbe u istim bojama, mogli smo proći kao turisti. Tako smo mi sebe videli ili hteli da vidimo...

Po ucrtanoj maršruti prvo smo zapucali kod mog strica u selo Drešnica, srez niški. Reč je o samoukom drvodelji, osobenjaku, asketi, nadarenom ali neshvaćenom poeti koji, nažalost, nikad nije objavio zbirku poezije, ali je meni usadio ljubav ka tom zanatu.

Kako autobus nije išao direktno do Drešnice, jedan deo puta smo prevalili peške... Pretovaren, Mare je posustajao.